

GENERALITAT DE CATALUNYA

PRESIDÈNCIA

COMISSARIAT DE PROPAGANDA

Avinguda 14 d'Abril, 442 bis

BARCELONA

Telèfon 82215

COMUNICAT DE PREMSA

ESPERANTO - ELDONO

Nº. 13.

Barcelono, 10/IV/1937.

NI NE TROIGU LA ANGLAN TIMON

Anglujo, eks-reĝino de la maroj kun krono de vera mara potenco, ŝajnas esti perdinta ankaŭ la kompason kaj la ŝipvojaĝkarton. Hodiaŭ ni vidas la anglan politikon, restanta inter la rifoj, videblaj ĉe alta aŭ malalta marmovo, loko kien ĝin surmetis ĝiaj pekoj, el kiuj la plej grava estis la ebligado de la itala ago kontraŭ Abisenujo.

La konduto de la brita registaro en tiu okazo, diferencigas per tranĉvundo la hodiaŭan Anglujon, el la glora pasinteco, ne nur laŭ la historio, sed ankaŭ per vivantaj kaj latentaj ligiloj. Baldwin ne sciis paroli kiel Cronwell, nek Pitt, nek Palmerston, nek Disraeli, kaj en tiu tago Anglujo ne estis plu tia lando, kia ĝi estis por la mondo antaŭe kaj ĉie.

La angla popolo kortuŝita pro pacamo, nutrita per la senarmigo, senkulpigis sian registaron, sed kiam la ang-

loj kun velka rideto malgajsece diris al fremdulo: "Ho vel ni ne estas jam tiel fortaj, kiel oni kredis", - tiam ili estis kantantaj la funebr-an ceremonion al la por ĉiam malaperigita unua monda potenco.

La potenco de la malhumila Anglujo, ne nur estis bazita sur ĝiaj kroz-kaj kirasŝipoj, kiuj antaŭ nelonge ĉie estis rigardataj pli respektate ol time; ĝi estis ankaŭ bazita sur ĝia prunteco, sur ĝia kredo, kiu, merititan aŭ nemerititan, havigis al ĝi la reprezentadon de la munda honesteco. Anglujo, ĉemetita en malordaj okazigitaj de malpuregaj

politikuloj, kies laboro estis tutprepari tiun grandegan karnavalan paste-
 ĉon Hoare - Laval, ridigis la tutan mondon unue, kaj poste ĝin indignigis,
 nepre devis fini dirante en la Komuna Ĉambro per buŝo de Lord Crambrone aŭ
 de alia Lordo el tiuj ĝin regantaj: "Jes, sinjoroj deputitoj, ni scias, ke
 la germanoj fortikigas la Gibraltaran markolon, sendube por nin forpeli el
 la kruta ŝtonego, sed konsideru, ke nun estas ekstreme nenormala situacio."

Dum la bonegaj anglaj epokoj, la registaro ne estus permesinta la lo-
 kadon ĉe Ceuta, de la unua baterio, nek ke oni ĝin demandu en la Parlamen-
 tejo pri la laboroj de la Hitler'aj inĝenieroj en ambaŭ marbordoj. Tiam
 la germana "Fuehrer" estus ricevinta lakonan komunikadon pli-malpli tiel
 tekstantan: "Tuj ĉesigu la militan aktivecon en Hispanujo kaj en la Hispa-
 na Maroko; alie ni iros ĝin haltigi, kaj antaŭzorge ni subakvigos ĉiujn
 viajn militŝipojn."

Oni belrakontis sufiĉe pri la angla timo. Forportitaj de la fluo, ni
 falis ankaŭ en troigojn de la timigo dirita, koncerne la anglan politikon.
 Estas timigo en Francujo, speciale en la Popola Franca Fronto, antaŭ ĉio
 pro la necerteco de la interligo kun la Brita Unuiĝo, akceptante, ke la
 angla popola opinio, kiu estas profunde malkvieta pro la nunaj momentoj,
 kredas sincere, ke nesingarda paŝo farita de ĝia registaro, povus okazigi
 teruregan militon, kies eliro estus tre malklarega al la Brita Imperio.

Sed la Baldwinaj "tories" ne estas timantaj, kvankam ili ŝajnigas,
 ke ili timon sentas, por teni la publikan opinion timanta. La maltrankvi-
 laĵoj de la "tories", se ili sentas ilin, ne havas rilaton kun tiuj de la
 aliaj angloj; ili ne timas pri la sorto de Anglujo, sed pri tiu de la mon-
 da kapitalismo, el kiu ili estas unu el la plej elstarantaj branĉoj, eble
 la ĉefa el ĉiuj.

La tragedio de la angla kapitalistaro enhavas du kaŭzojn: Unu el ili
 estas okaza, provizora; ĝi estas pro senhaveco de la diraktantaj kapoj,
 malbonaĵo aliparte tre disvastigita inter la konservativaj klasoj en ĉiuj
 landoj, kaj la dua kaŭzo estas la sincereco de la brita patriotismo, ne-
 miksebla kun egoista sento de klaso. Estas tre malfacile enfiltrigi al la
 brita popolo la revolucieman senton.

Anglujo estas falanta en malpurajn akvojn de kapitulacanta politiko,
 kiu havas nenion komunan kun la tradicia politiko angla.

Iun tagon la brita popolo diros al la registaro de la maljuna "tory":
 "Ni lasu flanken la faŝismon kaj la revolucion; ni zorgu nur pri la ĉefaj
 interesoj de Anglujo. Restu ni fidelaj al la Nelsona devizo, la plej grava,
 kiam la patrujo estas en danĝaro." Sed ĉu tiam la Baldwinaj registaro po-
 vos pruvi, ke ĝi ĉiam plenumis sian devon?

LA REGISTARKRIZO EN KATALUNUJO.

La krizo de la Kataluna Registaro, kiu pro la graveco por trovi la
 solvon nekutime longe daŭris, montras la stabilecon, kiu regas en nia
 lando. Spite la militon kaj la socialan revolucion, spite kelkajn akrajn
 kontraŭojn sur la ideologia tereno, ne okazis dum la tuta krizo ia plej
 malgranda akcidento. Tion oni povas nur de unu bazo konkludi: Super ĉi-
 ujn diversaj konceptoj de la kontraŭfaŝistaj organizoj, staras la konsci-
 enco kaj la forta volo por komuna detruo de racia kaj eksterlanda faŝis-
 mo. De la esperoj, kiujn nia malamiko ĉe la okazo de tiu krizo havis, es-
 tis denove nuligitaj.

MANOVROJ DE LA POPOLA ARMEO EN KATALUNUJO.

La hispana popolo estas eksterordinare kontraŭmilitista. Ĝia milittekniko estas pro tiu kaŭzo tre malantaŭ restinta. Krom tio venas la fakto, ke iaj psikologiaj faktoroj, la rilato inter la tempo kaj la materialo, kiujn oni opinias havi superflue, subtenas la modernan armeon. La vico de konfliktoj, la vico de etapoj sur ĉiuj terenoj devas esti trakurintaj, antaŭ ol eblos, konstrui la militkapablan armeon kaj la produktokapablan militindustrion. Ankaŭ la ekzercigo de individuaj soldatoj estas jam hodiaŭ kun pli granda zorgo entreprenata kaj plue la antaŭmilitista eduko de junularo estiĝis grava instrumento por la venko super la faŝismo.

Ne nur la analfabetismo estas kontraŭbatalata, ne nur estas al la juna soldato de la Popolarmeo instruita la uzado de diversaj armiloj, sed ankaŭ la taktikaj kaj strategiaj konoj. Ekonomio de la fortoj, atakgvitado ktp., estas donata al la estonta soldato de Popolarmeo.

En la lastaj tagoj okazis en Katalunujo la unuaj manovroj de la kuragaĵaj viroj el la Popola armeo, kiuj estis organizitaj de la Kataluna Komitato por Popolarmeo. Ili estas la komenco de la serio de manovroj, kiuj regule en la tuta Katalunujo okazos.

Unu el tiuj manovroj okazis en la proksimo de Elonas, kie estis similita la albordego de faŝistaj trupoj el la maro je la distanco de proksimume 15 km. kie ankaŭ estis disvolvita la batalo. Kelkaj motorigitaj brigadoj estis en la batalon ĵetitaj por la faŝistajn albordegotrupojn reĵeti al la maron.

Aliaj manovroj havis la taskon defendi la vilaĝojn. Ĉiuj tiuj ekzercoj montras la valoron de nia juna Popolarmeo, la zorgema instruado de niaj trupoj kaj oficiroj, kiuj grandparte devenas el la labora popolo kiuj al la Respubliko fidelaj restintaj oficiroj plej bone kunlaboras.

LA RELIGIA KULTO EN BASKOLANDO.

La Baskaj katolikoj, kiuj ne fortikigis sin kun la armilo en la mano malantaŭ la muroj de la temploj, kie ili adoras sian Dion kaj kiuj, tuj komence de la militeksploĝostariĝis je defendo de la Respubliko por kontraŭagi la uniformitajn kontraŭulojn kaj la komercistojn en pastra vesto, solonigis kiel kutime la evangelan okazintaĵon pri la morto de Kristo.

.....
 Estas du aspektoj de la problemo: la ekzisto de kontraŭfaŝista katolikamaso lojale staranta ĉe la vicoj de la Respubliko; la alia, la politiko sekvanta koncerne la Eklezion kaj la necesaj malpermesoj altrudataj al ĝiaj aktivecoj ekster la sferoj de puraj religiaj sentoj.

La plej granda parto el la hispana episkoparo kondukis sin kiel ribeluloj al la leĝa registaro kaj la perfiduloj de la popolaj sentoj. Al tiuj ĉi ribeluloj kaj perfiduloj estas necese trakti kiel tiajn, ilin. La kulpulo devas esti punata, sed tio, ke la reala politiko deflankigu la kunhelpon de la Dikredantoj, kies lojaleco estas respublikane pruvita, kaj ne akceptu alian kunlaboradon necesan en la giganta tasko por rekonstrui libetan kaj prosperan Hispanujon neanta al ili la spiritan plezuron de ilia kulto.

U. S. S. R., solvis la religian problemon per perfekta revolucia indeco. En ĝi ekzistas preĝejoj kaj praktikantoj de ĉiuj kultoj, kiuj ne sentas sin malliberaj pri la ekzercado de sia religio, ĉar ne estas same malpermesi ĝian registaran intervenon kaj la monopolon de la ekonomio kaj la instruado, ol bari iliajn dialogojn kun la Dioj, limigita al ilia funkcio de animpastroj.

Estas vero, ke la hispana Eklezio fariĝis kulpa pri teruraj krimoj kontraŭ la popolo. Ĝiaj episkopoj kaj ĝia cetera pastraro sindonos al la perfida celo kaj verĝis kontraŭfaŝistan sangon. Tiuj ĉi krimoj devos esti punataj.

Sed koncernante la punon, kompreneble, ne devos kuniri la kulpuloj kun la senkulpuloj.

(el "Trebball"-organo de PSUC.).

KIEL STARAS LA AKCIOJ DE LA RIBELULOJ.

La akcioj de hispanaj ribeluloj en la lasta tempo falis. Kaj se ni parolas pri la akcioj, do ni pensas nur bilde. Fako estas, ke la industripaperoj de ribelintoj en la eksterlandaj borsoj forte falis.

Tiu simptono havas sian signifon. La borsobarometro montras malbonan veron por la ribelintoj.....

Se ni ĝis nun ne multe interesiĝis pri la notoj de la borsoj - la lastaj raportoj el Parizo permesas al ni tamen ion aŭdeti.

Dum la lasta Vendredo oni povas en la Pariza borskomuniko legi; "Postagmeze venis forta refalo de ĉiuj industriaj kaj minejaj valoroj de hispanaj ribelintoj." Kelkaj notoj de la plej gravaj paperoj konfirmas la veron de tiu opinio.

La "Montlaborakcioj" el Rivotinto fermis matene je 2,970, la malfermita kaj post ĝi sekvi tago kun 2,910 estis ĉe la finonotitaj je 2,725. La refalo konsistis do dum unu tago de 245 frankoj.

"Peñarroya" -akcioj malfermis je la sama tago kun 445 kaj fermis ĝis al 1370. "Ĉe tiu okazo ĝi rilatas fortan refalon, almenaŭ ke ĝi antaŭ dek tagoj estis signita", skribas la Pariza gazeto". En politikaj kaj la financaj rondoj tiu refalo postlasis grandan impreson".

Fakte, tio koncernas la refalon en la ekonomia fronto.

Ne nur la refalo de la industrivaloroj de la ribelintoj ĉe la eksterlandaj borsoj, ankaŭ la vico de aliaj simptomoj, permesas supozi, ke eksterlando pli kaj pli konvinkiĝas, ke Franco ne povas venki tiun militon. Per taŭga propagando, per pli ol malpli puraj rimedoj kaj per subteno de iaj interesiĝintaj rondoj, la ribeluloj sukcesis en eksterlando ekveki la kredon, ke ili gajnos la militon. Kaj eĉ baldaŭ venki. Sed spite tion montriĝis jam tre klare, ke ne ekzistas la argumento por rapida venko de faŝismo. Kaj hodiaŭ pli kaj pli oni rimarkas la konvinkon, ke Franco, nek hodiaŭ, nek morgaŭ, nek - iam povos venke fini sian aventuron. La lastaj sukcesoj de la Popolarmeo, kiu konstante estiĝas pli potenca armilo de la Respubliko kaj ankaŭ ne malpli al tiu konvinko, alportas la konstante plibonigita organizo en internlando.

Pro tio ne estas mirinde, ke la borsoj komencis la retiron sur la ekonomia fronto. Ne nio estas tiom influa kiel la kapitalo, ne nio montras pli bone la situacion kiel la barometro de la borso. Ĉiuj kapitalistaj politikistoj kaj registaroj, kiuj por la ludkartoj de la ribelintoj vetludis, montriĝis jam seniluzigitaj. Por ili kaj por iliaj adorantoj komencis jam la horo de retiro kaj malvenko.

LA HIDRARGO DE ALMADEN.

Ĉiuj militoj havas ekonomiajn celojn, la tuta mondo scias tion, kaj ne estas malpli interesa vidi kiom da fojoj la minaj riĉaĵoj de Hispanujo devis esti defendataj kontraŭ la fremdaj envioj.

Pri tio koncernata Almaden, kies la hidrargaj minaĵoj ŝajnas esti konitaj de la Roma antikveco, la historio estas riĉa je faktoj kaj okazaĵoj.

Nr. 13.

Tiu metalo estis ankaŭ tre bone konata en tiuj lokoj, en Sisapon - kies ruinoj kuŝas je ĉirkaŭ 10 km. de Almaden -, kie troviĝis kelkaj minoj. La Kartaganoj ekspluatis tiujn tavolojn. La skribaĵoj de Teofrasto, 332j. a. j. K., kaj tiuj de Vitruvo, pravas, ke tiuj tavoloj estis bone konataj, ĉar oni eltiris el ili produktojn destinitajn al la pentroarto kaj senditajn al Grekujo kaj al Romo.

Sub la Araba regado tiuj minoj estis ekspluataj kiel atestas la maŭra kronikisto Rasis; moderna kronikisto, la historisto Lafuente, diras, ke en la palaco de la Kalifoj de Medina Zahara, ekzistas merkuro devenanta de Almaden. La ĉeesto de araboj en la Almaden a regiono estas ankoraŭ videbla pro certaj terminoj enkondukitaj en la lingvaĵon.

Konkerante la vilaĝojn en la regiono, en 1151, Alfonso VII alprenis Almadenon, kiun li cedis al la templanoj. Sed ĉi tiuj, konstante ĝenataj per la enkuroj de la araboj, cedis la tutan teretorion de Kalatrava, - inkluzive de la Almadenaj minoj - al Sanĉo III^a.

En 1168, alia reĝo, Alfonso VIII^a, konsentis la Almadenajn minojn al alia ordeno, al tiu de Kalatrava - kiu tiam ekposedis ilin.

La famaj minoj ŝanĝiĝis ofte je manoj, ĝis 1492, post kiu dato ili estiĝis la heredaĵo de la katolikaj reĝoj. Dum tiu tempo ili estas la akiraĵo de la diversaj koncesionistoj: Ordeno de Kalatrava, Italoj, Genovanoj, k. a....

En 1525 oni registras okazintaĵojn ion gravan en la historio de la "profitemeco".

La imperiestro Karolo I cedas al entreprenantoj, por 200,000 dukatoj, diversajn privilegiojn, inter aliaj tiun de la Almadenaj minoj, kiujn la diritaj entreprenantoj ekspluatis je granda produktado de 1525 ĝis 1545. Tiuj ĉi sukcesas dum tiu tempo aprobigi kontrakton, kiu plilongigas ilian privilegion je unu jarcento, kompanse de ĉiu jara livero je 4,500 centfuntoj da mineralo. Post 1645, la minoj reŝanĝas je posedantoj.

De post tiu dato komenciĝas ankaŭ la Kalveria suferado de la teknikistoj, kiel de tiu Juan Bustamante, kiu proponis enkonduki procedojn de la moderna ekspluatado, kaj kiu fiaskis pro la nescio de siaj samtempuloj. La eksperementisto finiĝis en la malriĉeco, sed la negocistoj fine sciis klare vidi kaj ekspluatis liajn laborojn.

En 1775 granda brulado prirabis la minojn. En la sama tempo oni konstruis du fornojn pli, portante la tuton ĝis 16, kies plejmulto ekzistas ankoraŭ nun.

En 1776 germanaj teknikistoj prenis la direktadon en la minoj, sed ili malzorgis ilin ĝis tioma grado, ke en 1791 la direktado estis redonita al teknikistoj hispanaj.

En 1800 oni instalas tie la vapormaŝinon, kio pligrandigis la produktadon.

En 1810 la franca invado igis la ekspluatadon malfacila, kvankam ĉi tiu estis farita je ilia profito. Generalo Viktor okupis je tiu jaro Almadenon komandante 36,000 homojn, kaj tie li restis ĝis 1812.

En 1836 la "Karlismaj" militoj venis malaranĝi la regionon. La partianoj de Don Karlos sieĝis Almadenon kaj kaŭzis grandajn rabaĵojn en la ĉirkaŭaĵo, ĉefe de la ministroj. En 1838 la Karlismo prenis la vilaĝon kaj formis milicojn por la defendo de la minoj.

En 1840 la laboro reorganizigis sub diversaj direktadoj, sed en 1874 okazis ribeloj pro la enkonduko de la maŝinismo kaj unu direktoro estis mortigita.

La malamo al la maŝinismo rapide malaperis. En 1918 oni enkondukis Diesel-motorojn, kaj en 1922 komenciĝis la elektrigo kaj la konstruado de novaj fornoj por anstataŭigi la malnovajn.

Tia estas, mallonga, la historio de peco da tero, kiu denove estas por niaj malamikoj objekto de ambicio de la nuna milito.

LA AKCIOJ DE FRANCO MALVALORIĜAS.

Lastatempe oni registris okazintaĵojn klare starantajn en la pasivo de la eks - generalo.

Francujo havis sian periodon de la Dupes, sed la ribelinta ĉefo ankaŭ havis sian semajnon de la komplotoj. Certe baldaŭ kaj senkompata punado povis remeti por kelka tempo la aferon en ordo, sed ĉi tiuj aferoj estas kiel la fulmotondroj: ili lasas la postsignojn.....

La ribelula kampo konis ankoraŭfoje la malvenkon: al tiu de Guadalajara aldoniĝis tiu de Pozoblanco. Anstataŭ preni de ni la Almaden an hidrargon, estas ni, kontraŭe, prenontaj la mineraĵon de Peñarroya. En la borso, tiu renverso sur la militista tereno sentigos sin - renverso, kiu nur povos haltigi la ribelulan atakon sur la Baska fronto, kiu sin montras per pli da masakro de senkulpuloj, kiel tiu de Durango, - per progresoj sur la tereno, kiuj estas kompensitaj, aliflanke, per la antaŭeniro de la Santardaranoj sur Burgos on.

Tiuj malsukcesoj kreas malagrablaĵojn en la komandantaro. Orgaz dimisias deklarante, ke li ne volas plu batali kun la Italoj.

Sur la internacia plano la aferoj de la ribeluloj ne funkcias multe pli bone. La germana ĵurnalaro akceptis kun kontentiga malestimo la malvenkon de Italoj, konkludante pri la milita malsupereco de tiuj ĉi lastaj. La repaciĝo Hitler - Ludendorf estas por ni de la plej altaj graveco, tial ke ĝi fariĝis sur la jenaj kvar punktoj: 1) La batalo kontraŭ la germana katolikismo (ĉu la revivigo de la "Kulturkampf")?, 2) Rifuziĝo je la Itala alianco; 3) Forlaso de la interveno en Hispanujo, kiun la direktantoj de la "Reichswehr" konsideras kiel danĝeran aventuron; 4) Forlaso de la politiko de la "malgrandaj konkeroj" kaj koncentriĝo de ĉiuj klopodoj por preparo al la tutgranda milito tia, kiam pripledis ĉiam Ludendorf.

Tiuj kvar punktoj, malgraŭ la krima karaktero de la lasta, estas faktoroj - eble provizore - klare je nia fervoro. La dua punkto interesas nin speciale, ĉar kion povas Mussolini sen Hitler? kaj se la "Duce" sin retiras el nia batalo, kion povas Franco sen li?

Sur la maro la ŝiparo "frankista" montriĝas milite manka, kaj politike, kaduka. Ĝi sin konsideras nekapabla haltigi la operaciojn de nia ŝiparo, kiam tiu ĉi prenas la iniciaton agi. Tial estis bombarditaj militaj laboroj en Motril, Malaga, Mallorca, Mellila. La flosantaj kanonŝipoj de la ribelinta ĉefo ŝajne ne estas tre spertaj en diplomataj aferoj, kiel atestis ilia duonultima to al Anglujo. Se ne estas, ke la internaciaj provokistoj disponus pri la helpo de la Italaj kaj Germanaj ŝiparoj, oni ne komprenas kiel la Burgosa Komitato povus puni sur la maro la "Home Fleet" on!

La definitiva retirado de Germanujo el Hispanujo dependas eble nur de la likvido de la ŝuldoj kontraktitaj de Franco al ĝi.... Sed tiu ebla sinretirado ne ŝajnas, ke ĝi kuraĝiĝis la "Duce" on, se oni kredas la parolojn de Dino Alfieri - la Propoganda Ministro -, laŭ kiuj ĉi tiu deklaris al la internacia ĵurnalaro, ke Italujo ne sendos pli da soldatoj al Hispanujo.

Ekzistas aliaj indikoj, kiel la prezaltiĝo de la peseto - kiu estas pli ol senteblo - montrataj, ke la kaŭzo de la hispana faŝismo estas rimarkinde kompromitita - por ne diri plie. La proksimaj semajnoj estos sendube decidaj por la rezultoj de nia batalo; post la malvaloriĝo de la ribelulaj akcioj, ni atendu vidi bankroton!

A T E N T O I

Pro diversaj malfervoraj ĉirkonstancoj ne estis por ni eble efektevigi la promesitan eldonon en Esperanto de gazeto "NOVA IBERIA". Al ĉiuj, kiuj sendis al ni la monon aŭ la respondkuponojn ni resendos. Nuntempe oni povas aĉeti "NOVA IBERIA" nur en la lingvoj: Hispana, Kataluna, Franca kaj Angla.

LA ANTAŬMILITISTA EKZERCARMEO DE KATALUNA JUNULARO.

KATALUNA JUNULARO

La juna Popolarmeo de hispana popolo prenas grandiozaj instruitaj rezervoj. Tiuj rezervoj kreitaj en rapideco, kiujn la milito postulas ne povas esti la sola taŝo de la armeo mem, des pli ke la konstruo de armeo postulas ilian tutan energion por tiu celo, ĉar mankis preskaŭ ĉio. De la starigo de la kazernoj ĝis la instrokadroj de la militlernejoj. La Junulara Fronto kun granda entuzjasmo disponigis sin al la Registaro, por sin tiucele kontribui, ke la rezervoj por la armeo de la Respubliko estu kreataj.

Dank al la iniciato de Kataluna Junularo, kiu kun la helpo de la Registaro de Generalitat kaj Komitato por la Regula Popolarmeo, en la tuta Katalunujo estis aranĝitaj antaŭmilitistaj ekzercarmeoj, kie la Junularo en la relative malmulte da tempo ricevas la militistan instruon, per kio estas kreataj nekalkuleblaj rezervaj trupoj.

La malfermo de la unua instruo - kampo en Pins de Valles apud Barcelono, ŝanĝis en vera festo de Kataluna Junularo.

Je la sesa horo matene marŝis el ĉiuj partoj de Barcelono la junularaj formacioj sub la gvidado de oficiroj de la Popolarmeo kaj lernantoj de la militistaj lernejoj al la kampo. La kampo de Pins de Valles kuŝas tre bele. Ĝi troviĝas en ebenaĵo ĉirkaŭita per arbaraj montoj. Sovaĝaj rokoj, grandaj arbaroj, kiuj rompas malgrandaj lumetoj, faras de la

kampo la idealan manovrolokon. En la mezo de grandioza kampo estis starigita la tentaro, kie la Junularkolonoj partoprenantaj la militistan ekzecon povu tien pasigi la noktojn.

Kelkaj grupoj de la estontaj soldatoj marŝas kun surŝultritaj ŝoveliloj. La suboficiroj prenas la ŝovelilojn kaj tuj komenciĝas la lerta konstruo de tranĉeoj. Intertempe oni preparas la kuirveturilojn, la sanitarservon kaj aliajn teknikajn servojn. Je la 8,45, post la matenmanĝo - komencis la efektivaj manovromovadoj. Ĝep aŭ ok grupoj olupis la ĉirkaŭkuŝantan monteton. Rapide ili malaperis antaŭ niaj okuloj. Depost proksimume unu horo ili kaŝitaj sub la ŝirmo de kreskantaj en proksimeco plantoj prenis siajn poziciojn. Specialaj trupoj aranĝis la komandan postenon, aranĝis la telegraf - kaj telefon - linioj. Al pli proksimaj montetoj estis maŝinpafil - nestoj kuŝigitaj. Je la fiksita tempo komencis la milito. La pafado de maŝinpafiloj kaj krakoj de fusiloj ebligis al ni malkovri la apartegitaj kolonoj, kiuj estis ĉirkaŭe sur la montetoj enterigitaj. Kelkaj miloj da junuloj partoprenis en la manovroj, inter aliaj, tiaj kies ekzercado ĵus komencis, servis kiel help - aŭ rezerv - trupoj.

Tiu ne koncernas, ĉu tiuj manovroj laŭ milita vidpunkto plene kaj ekzakte estis kondukita. La plej grava afero estas la serioza kaj la samtempe gaja volo de la Junularo, rapide lerni la uzadon de armiloj kaj la arton de la milito, por liberigi sian popolon, sian patrujon el subaĉetitaj trupoj de la internacia faŝismo. La diligenteo, per kio la junaj viroj sekvas la instrukciojn de la

Nº. 13.

ekzercado, montras ke tiu Junularo estas preta, ĉion fordoni por libereco de sia popolo kaj la sendependeco de sia lando.

La amasekzercado de Junularo en tiuj kampoj havas eksterordinaran utilon, ke ĉi tie ne rezultas ia sanginstruo, la instruo teoria, sed la estontaj soldatoj jam - ĝis kiam sur la manovroj-kampo estas eble - la praktiko de la milito povas esti al ili akirebla. Per tio gajnas tiuj libervolaj - rezervoj de Junularo iun sperton, kiun la milicanoĵ dum la unuaj semajnoj de la milito per multaj oferoj devis akiri.

La spirito, kiu enspiras tiun Junularon, estis per vortoj de la prezidanto de Generalitat plej bone esprimita, kiu inter la entuzjasmo de dek mil junaj ĉeestantoj, per la alparolo malfermis oficiale la kampon, kie li inter aliaj diris: "Ĉiam ni devas pensi, kio estas la fundamento de nia venko: disciplino en la fronto, unueckomando, organizado de la milito, disciplino kaj ordo en internlando. Pli kaj pli estiĝas tiuj devizoj la komuna bono por nia popolo. En la sama amaso kreskas nia forto kaj potenco. Estus krimo, se niaj Junularoj estus en tiuj historiaj kaj gravaj horoj, kiujn ni travivas, preterlasus kaj ĉius sin al amizaĵoj, dum ni konstruas novan patrujon. Ni ĉiuj devas ĉiutage krei novajn gigantajn penojn. Ĉar kontraŭ ni staras la malamiko, kiu volas ni detruui; ĉar ni estas en milito kaj tiu milito estis elvokita de la malamikoj de nia popolo kaj nia libereco; kaj en tiu milito estas la libereco kaj la honoro de nia popolo, en ludo, same kiel la civilizo de la tuta homaro".

.....

La ekzercarneo de Kataluna Junularo en Pins del Vallès, estas la unua el la serio da 20 kampoj, kiuj nuntempe ekstarigas. En tiuj ĉi la Kataluna Junularo lernas defendi sian popolon kaj sian estontecon.

.....

Post ses tagoj de la malfermo de la unua antaŭmilitista ekzercarneo de Kataluna Junularo en Pins del Vallès, estis jam la dua kampo en Viladecans malfermita, kiu ankaŭ jam estas plena je libervoluloj.

ALVOKO DE LA LIBERECANA JUNULARO

La proksima Unua de Majo devas esti elokventa demonstracio de la solidareco de la internacia proletaro, per la decidiga helpo al la hispanaj kontraŭfaŝistaj batalantoj. Kapitalismo, sekvante la montritan postmilitan direkton, uzas solide kunordigitajn movadojn por malfortigi la moralon kaj revoluciajn fortojn de la laboristoj, kiel solan rimedon por forigi la barojn, kiuj fatale starigas al ĝi dum la daŭro de la historio.

La grandega kaj heroa agado de la batalantoj ĉe la frontoj de la Sudo, de la Nordo, de la Centro kaj de Aragono, batalantoj por dispremi la grandegan malamikon de la proletaro, ne estis ankoraŭ komprenita kun la amplekso kaj transira graveco, kiun ĝi meritas. La erara kaj hipokrita sinteno de la reĝimoj pseŭdoliberalaj kaj aliflanke, la malkuraĝeco de iliaj reprezentaj homoj, intencis okazigi nian malvenkon, kiel formulon por eviti imperialistan militon, kiu nur povas malsukcesi, se ni venkas la invadantojn de Hispanujo.

Du popoloj donas al ni la ateston de sia materia kaj morala simpatio por la libereca afero, U.S.S.R. kaj Meksikio. Escepte tiujn, ekzistas landoj, eĉ latinaj, kie nia propagando estas barita pro la kolektiva memblindigo de grandaj rondoj da homoj nekapablaj kompreni la gravecon de nia batalo.

Ni deziras, ke la Unua de Majo ne fariĝu unu aldona festo. Ĉi devas esti la tago montranta en la mondokazantaĵoj lumeron, kiu rompos la mallumon en kiu restas niaj fratoj el Italujo, Germanujo, Portugalujo, ktp., kaj samtempe, kiu plifortigos la solidarecon kun ni, la homoj, kiuj de Hispanujo volas starigi civilizon kaj novan mondon.

No. 13.

Tiucele ni adresas nian alvokon al la junularaj kontraŭfaŝistaj organiz-
aĵoj kaj al la kulturaj kaj sportaj asocioj de Katalunujo, ĉefe el Barcelono,
por ke nia ideo estu tuj kunordigita kaj rapide per ĉiuj lingvoj kaj tra la
landlimoj alvenu ĉe la tutmondan laboristaron la impresoj de milionoj da hispa-
naj laboristoj, arde dezirantaj la necesan materialan solidarecon por akiri la
necesaĵajn militajn ilojn, iniciatante tiamaniere pli akriĝitan etapon de la es-
tanta kontraŭfaŝista lukto.

La graveco de la nunaj momentoj postulas tiun klopodon. Estas la antifaŝ-
istaj Junularoj, kiuj apartigante la ideologiajn faktorojn devas kunigi siajn
energiojn por ke la Unua de Majo estu impona demonstracio je la internacia rek-
ta agado de la produktantoj, kiu montru al la hombuĉistoj kaj al la malamikoj
de la Libereco, ke kontraŭ ili, unuigitaj per komunaj vivligiloj, milionoj da
eksploatatoj leviĝas, klarvideble pruvantaj per sia kunhelpo al nia lukto, ke
faŝismo estos enterigita en la tranĉeoj fositaj sur nia lando.

Tiu ĉi Unua de Majo devas esti la senmorta tago de la kontraŭfaŝista His-
panujo. Dum la lojalaj urboj kaj vilaĝoj surportas la barbaran atakon de la
faŝistaj aviadiloj kaj miloj el niaj fratoj estas subpremataj en lokoj, kie
faŝismo regas, ĉiuj liberaj homoj el la mondo sen-celdistingo, devas sin do-
ni por plifortigi tiun daton montrante al la kapitalismo, ke ĝiaj intencoj,
kvankam estas la plej sovaĝbestaj, fiaskas kiam ekzistas popoloj, kiuj scias
plenumi sian devon per maksimuma liberiga penado.

Ni deziras solenigi tiun tagon per la intensiveco, kiun ĝi meritas, per
efika nacia kaj internacia propagando alsendente al niaj fratoj en Eŭropo,
Ameriko, k. t. p. la senton, ke ni konfidas al ilia helpo kaj ke kontraŭ ni-
aj jarcentaj kontraŭuloj, kaj kiuj helpas iliajn imperialistajn planojn, sta-
riĝos potenca universala movado de la tutmonda proletaro por la helpo al la
kontraŭfaŝista Hispanujo.

LA ORGANIZO DE LA UNUAVICBRIGADOJ EN LA KATALUNA MILITINDUSTRIO.

La Unuiginta Socialista Junularo de Katalunujo decidis la organizon de
la Unuavibrigadoj, la organizon konsente kun embau grandaj Sindikatoj kaj
fabrikaj komitatoj, por la plialtigo de produktado en ĉiuj milit- kaj milit-
veraj uzinoj. Kiel speciala tasko de tiuj Unuavibrigadoj estas substrekita;
la intensivigo de la produktado kaj la starigo de la nova produktadplano. La
evito de la materialmalboniĝo kaj speciala flego por maŝinoj kaj maninstrum-
entoj; la aŭtoritatpligrandigo por majstroj kaj rajtigitoj, kiuj persone plej
multe devas esti interesitaj por la produktadpligrandigo; la envoko de inge-
nieroj, teknikistoj kaj diplomitaj laboristoj pro sekvado de teknikaj post-
kursoj; la instruigo de inaj laboristoj, por ke ili povu anstataŭi la virojn
en la okazo de la ĝenerala mobilizo kaj ke la produktado ne suferu pro tio;
la aranĝo de bibliotekoj, kiuj ne estos magazenoj, sed veraj kulturaj lokoj.

LA POLITIKAJ CELOJ DE LA FAŜISTA OFENSIVO AL BILBAO.

La granda ofensivo efektivigata de la faŝistoj tra Baskolando, spegulas pli
pri politikaj kaj ekonomiaj motivoj, ol vere pri militistaj necesoj. Jen unu
el tiuj motivoj.

Post la malvenko de generalo Franco kaj liaj italaj kunhelpantoj ĉe Gua-

dalajara, estas neduble, ke la publika opinio de la plejmulto da landoj, speciale en Granda Britujo, fariĝis skeptika koncerne rapidan kaj decidigan venkon de la hispanaj ribeluloj. Ĉi tiu skeptikismo pli klare elmontriĝis dum la ĵusa malplialtigo okazinta al la financaj valoroj de la faŝistoj en la Borsoj de Parizo kaj Londono. Krome, kelkaj financaj grupoj apogintaj Franco'n subite retiris sian apogon. Tiel estiĝis la neceso, per ia ajn rimedo, kaj kiel eble plej baldaŭ, plialtigi la militistan bonfamon de la ribelintoj antaŭ la eksterlandaj okuloj.

La fiasko de Guadalajara havis alian konsekvencon; estiĝis neinterkonsento inter generalo Von Faupel, germana ambasadoro en Burgos, kaj generalo Franco. La reprezentanto de la "Führer", interkon-

sente kun generalo Mola, elmontris sian malkontentecon pri la ofensivo ĉe Guadalajara kaj tamen, li opiniis pli saĝa ĝeneralan ofensivon, tiun ĉe la fronto de Aragono, ĉar la okazintaĵoj pravigis tiun ĉi opinion, la militista bonfamo de Mola automate plialtiĝis. Pro tio generalo Mola persone gvidas la operacojn en Basklando. Por efektiviĝi tiun ofensivon la faŝistoj uzas grandegan teknikan milit-ilaron. Escepte de kelkaj italaĵ ĉasaviadiloj, oni povas certigi, ke la tuta militmaterialo de la ribeluloj en la Baska lando estas el germana deveno.

Jes, ekonomie parolante, oni povas difini la malsukcesintajn faŝistajn operacojn ĉe la sektoro de Pozoblanco, same la batalon por la konkero de la hidrargaj minoj de Almaden kaj la karbominoj de Puertollano, ankaŭ ni povas diri, ke la batalo ĉe la Baska fronto celas la konkeron de la ferminoj kaj la peza baska industrio.

Krom tio, ĉefe, la ribelantaj hispanaj "naciistoj" intencas perforte silentigi la baskajn katolikojn, ankaŭ naciistoj, proklamantaj la plenan liberon, kiuj dekomence starigis sin, lojale kaj senhezite, ĉe la flanko de la leĝa Hispana Registaro. La ribelintoj estas priokupitaj antaŭ la ekzistado de tiu-ĉi katolika popolo, tute batalanta kontraŭ ili, kio vekigis grandegan impreson en la katolikaj internaciaj rondoj.

A T E N T O I

Al ĉiuj ricevintoj de nia Comunicat de Prensa, ni petas afable sciigi al ni, ĉu nia bulteno bonorde trafas ilin, male ni kredos, ke niaj presediĝoj perdiĝas. Samtempe oni povas sendi al ni; rimarkojn, sugestojn, kaj opiniojn rilate la Oficialan Propogandon en Esperanto de la Kataluna Registaro. Ni insiste petas al ĉiuj traduki kaj publikigi nian oficialan "Comunicat de Prensa". Ĉion sendu al Comissariaat de Propaganda (Esperanto Fako), 14 d'Ab-ril 442, Barcelona.